

En handbok för den som drabbats av personskada

Ola Schönning, Marie Svendenius. **Skadad – vart vänder jag mig? Vilken ersättning kan jag få?** 235 sidor. Stockholm: IFU utbildnings AB, 1999. ISBN 91-7990-136-0.

Recensent: Pelle Netz, docent i ortopedi, medicinsk rådgivare, Patientförsäkringen (PSR).

Det komplicerade regelsystem som måste tillämpas när man drabbats av personskada kan göra den sjuka än värre till mods. Privata försäkringar täcker delar av den ersättning man har rätt till och socialsystemet andra. Ambitionen att skriva en bok som förenklar för den enskilde att hitta rätt i denna djungel är berömvärd. Boken vänder sig till privatpersoner som är skadade, men man kan tro att den kommer till nytta även för dem som arbetar inom försäkringsbolag, socialtjänst eller sjukvården.

Skolorna och då kanske främst högstadiet borde ha glädje av den, eftersom många råd och anvisningar i boken förutsätter att man handlar på rätt sätt före eller omedelbart efter inträffad skada. Det kan vara för sent att läsa vissa avsnitt i boken när skadan redan är skedd.

Bäst som uppslagsbok

Man märker efter en stunds slående och läsande i boken »Skadad» att författarna, dels genom sina stora kunskaper om försäkringssystemet, dels genom en mängd exempel och bilagor, vinnlagt sig om att täcka in det man behöver veta.

Boken har en mycket omfattande innehållsförteckning som gör det lätt att finna det man är ute efter. Man får nog anse att boken lämpar sig bäst som uppslagsbok, eftersom åtminstone jag, vid sträckläsning finner fakta- och siffermaterial så omfattande att det är svårt att ta till sig. Det förekommer avsiktligt upprepningar så att de flesta kapitel kan läsas fristående, och de finns också rikligt med hänvisningar.

Ersättningssystem, ersättningsregler och rättsregler är bokens grundindel-



ning, och därtill kommer bilagor om allt från blankett vid skadeanmälan av trafikskada till tabell för lyte- och menersättning från 10–99 procents invaliditet för personer mellan 25 och 90 år. Det finns också en mycket innehållsrik adresslista till försäkringsbolag, myndigheter och nämnder. Det är möjligt att leta sig fram till det mesta även om ambitionen med fullständighet ibland kan avskräcka den som t ex inte är bevandrad i tabellverk.

Nyttig vägledning i komplicerat system

Boken är dock i stort sett lättläst. Språket är ett förenklat juristspråk, som är fullt begripligt för var och en, men som ändå är kompletterat med både juridisk och medicinsk ordlista.

Författarna har tänkt på allt för att läsaren skall kunna få en heltäckande bild av möjligheter och begränsningar vid olika typer av skador. Man reder ut begrepp som inkomstförlust, lyte och men och vilka kostnader i övrigt som kan ersättas vid olika försäkringsformer. Man får också en inblick i hur den medicinska utredningen går till och möjligheter som finns för juridisk hjälp. Man har valt att särbehandla WAD (whiplash associated disorders) sannolikt för att skadan är den vanligaste vid trafikolycksfall. Möjligen är det ett tvivelaktigt grepp att summariskt beskriva denna omdiskuterade skada med tanke på dess komplicerade natur.

Den som till äventyrs tror att ett benbrott ersätts på samma sätt oavsett hur det uppkommit kommer snabbt och ef-

tektivt att bli tagen ur sin villfarelse. Här är det av stor betydelse för ersättningens storlek vilken typ av skada det rör sig om – trafik-, ansvars-, olycksfalls- eller brottskada. Det kan därtill, dessutom röra sig om en arbetsskada eller en behandlingsskada tillförd i samband med vård eller behandling.

Även författarna finner sakernas ordning komplicerad och har förhoppningen att det nuvarande systemet skall förenklas och att en helhetssyn på den skadade skall komma ut av den parlamentariska utredning som tillsattes i maj 1999. Uppdraget är att se över samordningen mellan skadestånd, försäkringar och andra ersättningsformer vid personskada (Dir 1999:18). Detta är något som var och en som läser denna bok kommer att finna mycket angeläget.

Först efter att ha läst boken förstår man att det egentligen är helt ogörligt att bevaka alla de möjligheter man har eller borde ha betalat för. Man måste enligt min bedömning vara mycket frisk för att klara detta, men även med alla kroppsfunktioner i behåll har man stor glädje av »Skadad». •

Gro går outtröttligt vidare

Gro Harlem Brundtland. **Dramatiska år, 1986–1996.** 349 sidor. Stockholm: Norstedts, 1999. Pris ca 339 kr. Översättning: Jan Stolpe. ISBN 91-1-300728-9.

Recensent: Nils Brage Nordlander, med dr, fd överläkare, Uppsala.

Gro Harlem Brundtland, läkare och forskare, slutligen biträdande skolöverläkare i Oslo, vid 35 års ålder miljöminister, fem år senare partiordförande i Arbeiderpartiet och Norges första kvinnliga statsminister, gav 1997 ut den första delen av sina memoarer, som behandlade barndoms- och ungdomsåren.

Hon gav bilden av en mycket målmedveten och beslutskapabel kvinna, som väckte respekt överallt, men också av en omtänksam mor till fyra barn och en varmt medkännande läkare och med-